

BÜYÜK MAL (1970)

KEMAL TAHİR (1910 – 1973)

Genel Bakış

“Yediçınar Yaylası” ve “Köyün Kamburu” adlı romanları tamamlayan son parça “Büyük Mal”, 1970 yılında Bilgi Yayınevi tarafından Ankara’da yayımlanmıştır. İlk olarak 1969 yılında Milliyet gazetesi tarafından tefrika edilmiş ve ardından kitap halinde basılmıştır. Tahir, bu eserini uzun bir süre önce yazmaya başlamış olsa da, ancak 1970’lere doğru yayımlatma fırsatı bulmuştur. Üçlemenin son eserinde işlenen konu ve temalar, ilk iki eserdeki başkarakterlere, yazarın bu eserinde de rastlamaktayız. Batı Feodalizminden oldukça farklı bir devlet ve toprak yapısına sahip olan Osmanlı Devleti’nin, iltizam sisteminin bozulmasıyla birlikte ağalık ortaya çıkmıştır. Ağalığın ortaya çıkmasıyla birlikte siyasi ve iktisadi rekabet başlamış, eşkıyalık yapanların sayısı ve kaçakçılık ciddi bir artış göstermiştir. Şiddetli siyasi çalkantıların yaşandığı dönemde insanlar, kendisine rakip olarak gördüğü kişileri jurnallemeye başlamıştır. Tahir’in Çorum’da geçen kurgusal anlatısında işlenen konular genel olarak bunlardır. Yazar, tarihsel vakaları ve olguları kendi dünya görüşüyle yorumlar ve anlatı içine kendi tezlerini serpiştirmekten çekinmez. Ancak yazarın en büyük kaygısı gerçekliğe mümkün olduğunca sadık kalmaktır. Anadolu insanının savaş ve ekonomik darboğaz nedeniyle içine düşmüş olduğu sefalet de yazarın gerçekçi uygulamalarıyla okura sunulur. “Büyük Mal” üç ana bölüm ve on iki ara bölümden oluşmaktadır.

Kişiler

Sülük Bey Babası olan Kara Abuzer Ağa öldükten sonra, Yediçınar Yaylası’nın tek hakimi olur. Gerçek adı Selamet olan erkek karakter kırk yedi yaşındadır. Kendisine sülük adının verilmesi, içinde bulunduğu pozisyondan ve karakterinden kaynaklıdır. Hayli açgözlü bir kişiliğe sahip olan Selamet’in bu huyu dış görünümüne de yansımıştır. Aynı zamanda Yayla Padişahı olarak da hitap edilen Sülük Bey, insanları amansızca sömürür. Babasından miras kalan kaçakçılık işine devam eder, bankalarla işbirliği yaparak tefecilik yapar.

Emey Kara Abuzer Ağa’nın eşi olan kadın karakter, kocası öldükten sonra oğlu Sülük Bey’le birlikte Yediçınar Yaylası’na egemen olur. İlk iki eserde, kullanılan ve istismar edilen karakterin yerine elindeki gücü korumaya çalışan ve bu uğurda çeşitli entrikalar çeviren bir kadın olmuştur. Üçlemenin son eserinde yaş almış bir karakter olarak karşımıza çıksa da kadınsı cazibesinden herhangi bir şey kaybetmemiştir. Kenan Efendi, Emey’i hala arzulamaktadır ve Yediçınar Yaylası’nı geri almak istediği gibi Emey’e de sahip olmak ister.

Kenan Efendi Çakır Kahyalar ailesinin son erkek üyesi Kenan, Yediçınar Yaylası’nı Abuzer’e kaptırdıktan ve Emey tarafından oyuna getirildikten sonra aklında olan tek şey onlardan intikam almak olmuştur. Babası tarafından oldukça şımarık ve hovarda büyütülmüş olan Kenan, her türlü kötülüğü yapabilecek kişiliğe sahiptir. Karakter yaşlanmış olmasına rağmen kadın, kumar ve uyuşturucuya olan tutkusundan asla vazgeçmez. Ermeni sürgünü sırasında eski bir aile dostları olan Kirkor Emmi’yi katlederek servetine çöker.

Zülfü Geçmişte, Yediçınar Yaylası’nın önemli isimlerinden biri olmuş Dilaver Paşa’nın oğlu olarak görülsede aslında onun en iyi adamlarından olan Kara Cehennem’in oğludur. Sülük Bey’in bir hizmetkarı olarak çalışan Zülfü, Kenan Efendi’nin kızı Nefise Hanım’a aşiktir. Nefise Hanım ile Sülük Bey evlendikten sonra Kenan Efendi Zülfü’ye, Sülük Bey’i öldürmesi karşılığında Nefise’yi ona vereceğine söz verir.

Anlatıda önemli rol oynayan diğer karakterlerin isimleri şunlardır: Civanşah, Nefise Hanım, Çalık Kerim Ağa, Ziraat Bankası Müdürü, Genç Osman, Elif, Günah Bibi, Yanık'ın Cennet, Cihangir Efendi (Pomak Polis), Marazlı Derviş vd.

Öykü

Dönemin Kısa Panoraması Kara Abuzer Ağa'nın oğlu Sülük Bey, sabah saatlerinde duymuş olduğu sesle aniden uyanır. Odasına gelen kişi, üvey kız kardeşi Elif'tir. Elif onu uyandırır, kahvaltısını ve kahvesini hazırlar. Çarşıya gidecek olan Sülük'ün atını tımarlar. Emey, sabahtan beri Elif'i aramaktadır ve onu Sülük'ün yanında görünce fırça atar. Sülük Bey evinde, Dersim'den kaçmış birkaç Kürdü saklamaktadır. Dersim olayları yaşanmalı oldukça kısa bir süre geçmiş ve hükümet her yerde asi aramaktadır. Kara Cumo ve Kara Haso adlı iki Dersimliyi evinde saklayan Sülük'e Emey, onları çarşıya götürmesini ve onları koruma olarak kullanılabileceğini söyler. Dersim olaylarından dolayı, özellikle Çorum halkı, ciddi endişe içindedir. İnsanlar ten renklerinden ve şivelerinden dolayı birbirlerini fişlemeye başlamıştır. Emey, Sülük Bey de esmer tenli olduğu için kaçakları da yanında götürüp ona göz kulak olmalarını ister. Sülük Bey, korunmak için kimsenin yardımını istemez. Kendi işini tek başına halledebileceğini söyler. Sülük Bey, ağalık yaptığı gibi köylülere borç para vererek tefecilik de yapmaktadır. Eline geçen parayı bankaya götürmek için atına biner. Emey, Dersimlileri de yanına alması için yalvarmış olsa da o bunu kabul etmez. Kenan Efendi'yle olan husumetleri her geçen gün artmış ve Sülük'ün pusuya düşürülmesinden korkmaktadır.

Ağların Kırsalda Çevirdikleri Kirli İşler Bankanın önünde buluşacağı Zülfü, hiç beklemediği bir anda Sülük'ün yanına gelir. Dün gece Çalık Kerim Ağa'nın yanında sabahlamış olan Zülfü, sabah vakti yola çıktığında atının Yediçinar'a yönelmesiyle ona engel olmamış ve Sülük'ün evine gelmiştir. Sülük, onunla sürekli alay etse de Emey Zülfü'yü devamlı över. Zülfü'nün Çalık Kerim'le görüşmesinin sebebi: "- Nedir o? - Sülük Bey kağıdı alıp baktı -: Vay başıma! Tanık listesi mi bu? Temiz kağıdının yanı sıra tanık listesi... Ulan Narlıca'nın domuz Çalık'ı, çorum toprağına yeni oyunlar mı çıkarmakta? Nedir bu heriften bizim çektiğimiz... Kimdir bu teresler, dertleri nedir? - Bunlar Narlıca'nın köylülerinden olup pankadan borç istemekler ellişer pankanot... "Alıversin" dedi Çalık Kerim Ağa, "Ben kefilim" dedi". Zülfü, Çalık Kerim'in Sülük'e verdiği tavsiyelere değinir. Bu tavsiyeler tamamen tefecilik yapmak, sömürmek ve istismar etmekle ilgilidir. Cumhuriyet dönemiyle birlikte kurulan bankalar ve bu sayede zenginleşen ağalar, toprak sahipleri üzerine uzunca konuşulur. Bankaların toprak veya sermaye sahiplerine yaptığı yatırım nedeniyle köylüler arasında amansız bir rekabet başlamıştır. Eşkıyalık, kaçakçılık ve yasa dışı işler zirveye ulaşmıştır. Devletin düşman olarak addettiği kesimler bozguna uğramıştır.

Sülük Bey ile Kenan Efendi'nin Çatışması Hacı Kenan, Ermeni sürgünü sırasında Kirkor'u öldürerek bütün servetine konmuş ve Dersim'de de buna benzer birçok olay yaşamıştır. "Böylesine panka açıp para vermek Osmanlı'nın zagonunda var mı? Hayır yok. Tersine, Osmanlı yasası, böylesine on beş yirmi yılda bir ihtirip silkip az biraz hafifletecek değil mi?". Abuzer, Kenan'ın bütün mülküne ve sermayesine çöreklenmekten sonra Kenan, onun oğlu Sülük'le iyi geçinmiş gibi görünür fakat Sülük Bey ona güvenmez. Arkasından kuyusunun kazıldığını hissetmektedir. "Son birkaç yıldır başlayan sürtüşmenin sebebi birinden birinin avanaklığı yüzünden değildi. Artan varlıkları kasabaya sığmaz olmuş, yerli yersiz tolaşmaya başlamıştı. İkisi de bunu önlemeye çok çalıştılar ama başaramadılar. Aşırı zenginlik söz anlamıyor, zaptolmak bilmiyordu". "Zülfü ve Sülük arasında geçen konuşmalarda Kenan'ın, Ermeni sürgünü sırasında gözünü bile kırpmadan öldürdüğü insanlar ve bu sayede edindiği servet anlatılır. Narlıcalı bazı genç kızların cinselliğe olan düşkünlüğü ve Yanık'ın Cennet'in kaç erkekle yattığı gibi konular üzerinde durulur. Köylünün bu sene yapmış olduğu hasat bir hayli bereketli olmuştur. Bu sayede Narlıca'da birçok düğün yapılacağını öngörürler. Yıl 1937'dir ve İsmet İnönü, Atatürk'le olan tartışmasından dolayı görevi bırakmış ve yerine Celal Bayar getirilmiştir. Hükümet içindeki tartışmalar ve çekişmeler, partinin en alt kademelerine kadar yansır. Çorum'daki Halk Partisi üyeleri gizli toplantılar yapıp durum değerlendirmesinde bulunurlar. Sülük Bey bu durum karşısında şöyle der: "katırlar tepişti mi arada fıkara eşeklere olan olur" denilmiştir". Çakırların Kenan, Çorum'daki parti temsilciliğinde düzenlenen toplantıları bizzat tertiplemiştir. Zülfü ve Sülük Bey, kasabaya doğru giderken Civanşah'la karşılaşır. Onu da yanlarına alıp yolculuğa devam ederler. Civanşah'ın eğitim süreciyle ilgili olan diyalogda Sülük, mektep bitirip memur olacak kişinin açgözlü ve çıkarıcı olması gerektiğini söyler. Ona göre makam ve mevki sahibi olmak insanları ezme için bir araçtan ibarettir. Civanşah'ın liseyi bitirdikten sonra hukuk okumasını ister. Bu sayede onu kirli işlerini örtbas etmek ve rakiplerini elemek için kullanmak istemektedir. Uzun bir yolculuktan sonra kasabaya varan üçlü, köylülerle selamlaşır ve onlarla atışırlar: "(...) hep öyle belden aşağı, uçkur işi takılarak

geçti, keyifli, şişinik, gövdesini güvenle geri alıp dizgin oyunuyla bineğini yan yan yürüterek, girdi kasabaya Çorumluya meydan okur gibi...”.

Bankaya Geliş ve Tefecilik

İkinci bölümde Sülük Bey, Ziraat Bankası'na varmış ve müdürün odasına geçmiştir. Şube müdürü ona saygıda en ufak kusur etmez ve oldukça önemli biriymiş gibi onu karşılar. Sülük Bey'in memurlar hakkındaki düşünceleri iç monolog aracılığıyla okura yansıtılır. Sülük Bey, borç paraya ihtiyacı olan köylüler için bankadan para çekmektedir ve para yatırmaktadır. Bunların arasında Kenan Efendi de vardır ve o borcunu ödemiştir. Sülük Bey banka aracılığıyla tefecilik yapmaktadır. “- Yeni borç isteyenlerimiz var! Nah kağıtları... Bunları da koyver araya... Yabancılarımız değildir ve de borçlarının kölesi tereslerdir”. Sülük Bey'in en büyük eğlencelerinden biri poker oynamaktır. Banka müdürüne kağıt oynayıp oynamadığını sorar ve ondan önceki müdürlerle yaşadığı poker tecrübelerinden bahseder. Sülük Bey, bankadaki işlerini hallettikten sonra onu görmek isteyen jandarma komutanının yanına gider. Onu makamında bulamayınca bir tanıdığı olan emireriyle konuşur. Kasabada dolanırken karşılaştığı Madanoğlu'yla atışırlar. Sülük Bey ona Bolşevik adını takmıştır. Sülük Bey'in tefeciliğini ve diğer kanunsuz işlerini alaycı bir üslupla yüzüne vurur. “Olaçağı şu... Doğrucu gazetelerimiz yazacak yarın öbürgün! “Köylümüz pankaya olan şu kadar milyon borcunu tam zamanında yatırmış, buna karşılık Ziraat Pankası şu kadar milyon yeni kredi dağıtmıştır. Bu hal, memleket ekonomisinin, yeni hükümetimizin sayesinde geliştiğini göstermekle, “Köylü bizim efendimiz” sözünün en sonunda gerçek olduğunu ispatlamaktadır....”.

Banka Müdürü'nün Ortalığı Ayağa Kaldırması

Sülük Bey, kasabadaki jandarma ve emniyet karakolunu ziyaret eder. Memurlar ona saygıda en ufak bir kusur etmezler. Lakabı gibi “Padişah” ilgisi görür. Bütün memurlar onun önünde boyun eğer. Sülük Bey, büyülenerek onların haline acır. Bir süre sonra Civanşah oldukça endişeli bir halde Sülük Bey'in yanına gelir. Banka müdürü köylülere yapılacak ödemelerle ilgili sorun çıkarmış ve istenen parayı vermeyeceğini ima etmiştir. Sülük Bey bunun üzerine oldukça sinirlenir. Müdürün aklını çelen kişinin Kenan Efendi olduğunu düşünür. “- Vay dümbüüük! Şart olsun bunu bir öğreten olmuştur ve de bu öğreten Hacı Kenan namussuzundan başkası degildir. Ulan ya ben... Ulan ya...”. Müdürün terslenmesine karşılık olarak Pırava Mistik, onu tehdit etmiş ve rüşvet verme imasında bulunmuştur. Bunun üzerine müdür, ortalığı ayağa kaldırır ve tehditlere aynı şekilde karşılık verir. Banka müdürünün Sülük Bey'le neden anlaşamadığıyla ilgili köylüler arasında birçok dedikodu dolanır. Kimi onun hükümete güvendiğini kimiyse birisinin onun aklını çeldiğini iddia eder. Sülük Bey, hem partililerle hem de üst kademedeki memurlarla görüşmeye niyetlenir. Fakat Vali ve Komutan, acil bir durum için kasabadan çıkmışlardır.

Sülük Bey'in Tutuklanması

Necip Çavuş karakola gelir. Sülük Bey'in adamları için tutuklanma emri çıkmış ve Sülük'ün karakolda tutulması emri verilmiştir. Necip Çavuş ve Polis Cihangir, Sülük Bey'in karakoldaki casusları oldukları için Civanşah'ın kimseye görünmeden kaçmasına izin verirler. Sülük Bey, Polis Cihangir tarafından gözetim altında tutulurken Ermeni sürgünü, Kuvayı Milliye mücadelesi ve Anadolu'da patlak vermiş çeşitli isyanlarda devletin ve halkın nasıl tavrı aldığı üzerine konuşulur. “Osmanlı'yla oyun olmaz, Sultan Mahmut zamanı, bir işe canı sıkılmış, bu Osmanlı Yeniçeri ordusunu bire kadar kırmıştır ki, her biri kendisine birer alınmaz hisardı, ve de her biri su katılmamış özbeöz Türk oğlu Türktü ve de dini bütün Müslüman olursa ancak bu kadar olurdu. Osmanlı, adem kırımı gerekti mi, gavur-Müslüman hiç ayırmaz arkadaş... Burası bilinmeli, ona göre durmalı!”. Uzun uzun devletin azınlıklara ve isyancılara karşı takındığı olumsuz tutumu anlattıktan sıra Kenan Efendi'nin Kirkor Emmi'yi aldatmasına gelir. Kirkor Emmi, Ermeni sürgünü sırasında aile dostu olarak bildiği Kenan'a kızı Agavni dahil her şeyini emanet etmiştir. Kirkor Emmi'nin bütün mülkünü ve servetini ele geçirmek isteyen Kenan, Sülük'ten yardım ister fakat aralarında herhangi bir anlaşma olmaz. Bunun üzerine Kenan, yanına birkaç silahlı adam alarak Kirkor'u sürgün sırasında öldürmüştür. “Kara Abuzer'in Sülük Bey, üç gün üç geceden beri, çorum Emniyeti'nin kalem odasında tutukluydu”.

Sülük Bey'in Sorguya Çekilmesi

Üçüncü bölümde, Cihangir ve Sülük'ün kaldığı odaya bir müfettiş gelmiştir. Sülük'ün adamlarından olan Zülfü'nün evinde kaçak tütün bulunmuş ve dolayısıyla onunla ilişkisi olan herkes sorguya çekilip gözetim altında tutulmaya başlanmıştır. Zülfü, Sülük Bey'den gizli kaçak tütün ve esrar ticareti yapmaktadır. Kolluk kuvvetleri Sülük'ün yayladaki mülkünü de incelemektedir. Sülük Bey, Cihangir'den edindiği bilgiler ışığında günlerdir gözetim altında tutulup neden tutuklanmadığını sorgular. Bunun arkasında siyasi bir mesele olduğunu düşünüp partideki yetkilerinin alınıp dışlanacağını düşünür. Kenan Efendi'nin üst kademedeki memurlarla anlaşıp onu siyasetten saf dışı bırakmaya çalıştığını düşünür. İsmet Paşa'nın yerini Serbest Partili Celal Bayar'ın alması onu endişelendirir. Fakat Çorum Emniyeti'ne gelen müfettişin asker kökenli

olduğunu anlayınca rahatlar. Asker kökenli müfettişin İsmet Paşa yanlısı olduğunu tahmin eder. Bir süre sonra müfettişin yanına giden Sülük Bey sorguya çekilmeye başlar.

Zor Sorular Müfettişin onun tarafında olduğunu düşünerek başlarda rahat bir tavır sergiler. Sorgu sırasında müfettiş, Sülük Bey'e babasının ve kendisinin yaptığı işleri sorar. Onun Kürt olup olmadığını öğrenmeye çalışır. Sülük Bey her ne kadar Kürt olmadığını iddia etse de annesinin Kürt asıllı olduğu ortaya çıkar. Ermeni sürgününde ne kadar insan öldürdüğü sorulduğunda, "çook" karşılığını verir. 31 Mart Ayaklanması'na katılıp katılmadığı sorulur. Hükümete karşı ayaklanan ve çetecilik yapan asillerle olan ilişkileri sorulur. Sülük Bey, kendisiyle ilgili olan her iddiayı reddeder. Müfettişin zorlamaları üzerine Sülük Bey, Ermeni sürgününde insan öldürmediğini, bunu insanların saygısını kazanmak için uydurduğunu söyler. Sürgün sırasında birçok insan öldürmüş olan Kenan Efendi'den aşağı kalmak istememiştir. Milli Mücadele sırasında, padişah yanlısı olan ve düşman kuvvetleriyle işbirliği yapan çetelere yardım ettiği iddia edilir. "- Bir zaman kaçıp saklanmışsın, sonra da para gücüyle evraki hasıraltı ettirmişsin. - Bu nasıl bir paraymış ki, idamlık işi küllenmiş? Bunlar nasıl korkmaz memurlarmış ki, böyle bir işte paraya el sürebilmişler? - Orasını ben bilmem. Çağın karışıklığına güvendiler herhalde... Çıkan affa güvendiler. Ayrıca eşkiya yataklığı ettiğinden kasabalıyı, köylüyü yıldırılmışsınız. Raporlar var burda..."

Gazi Paşa'ya Suikast Girişimi Sorgu bittikten sonra gözetim altına alınan Sülük Bey, iç monologlarda yaptığı her şeyi itiraf eder. Müfettişin kendisine okuduğu bütün iddialar doğrudur. "Son pişmanlık fayda vermez" dedi. 'fazladan biz hepsini bilmekteyiz' dedi, 'Bizi uğraştırmazsan hakkında hayırlı olur' dedi. Neyi düşünceğiz yarına kadar yahu? Neyin hepsini bilmekte bu te...". Daha sonra yeniden müfettişin karşısına çıkan Sülük Bey bütün suçlarını itiraf eder. Lakin onun asıl suçlandığı konu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e karşı düzenlenen suikast girişimine yardım ve yataklık etmesidir. Sülük Bey, bu konuda hiçbir şey bilmediğini ve hiçbir yardımda bulunmadığını söyler. Sülük'ün kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmesi üzerine müfettiş, evinde gizlenen iki Dersimlinin aleyhinde tanıklık yaptığını ve birazdan onların ifadelerini dinleyeceğini söyler. Atatürk'e karşı tertip edilmiş suikast girişiminde hiçbir rolü olmamasına rağmen birisi onun hakkında jurnalcilik yapmıştır. Sülük Bey bu kişinin Kenan Efendi olduğundan şüphelenir. Sülük Bey, kapısında bekleyen polisten izin alarak tuvalete gider ve başına gelenler hakkında kara kara düşünür. Bunun ilahi adalet olduğunu ve geçmişte yaptığı kötü işlerin bir cezası olduğunu düşünür. Başına gelen felaketi oldukça detaylı bir biçimde düşünen Sülük Bey, adeta sinir krizi geçirir. Sinirsel bunalımı ve ruhsal değişimleri detaylı bir biçimde anlatılır. İçine düştüğü durumdan ne yaparsa yapsın kurtulamayacağını farkındadır. "- Aç ulan! Aç dedim alyanak polis... İfadem var müfettiş beye... Müfettiş beyi isterim... Emey kahpesidir aradığı kanlısı... Yüzünün üstüne düştü. Kolları bacakları büküldü. Ağzından köpük yürüyerek boğulma hırıltılarıyla kendinden geçti".

Emey'in Sülük Bey'i Kurtarma Çabaları İkinci ana bölümde, Sülük'ün tutuklanmasından sonra Emey, Kenan'ı görmeye gelmiştir. Bütün olup bitenin sorumlusu olarak onu görürler ve Emey, ondan Sülük'ü kurtarmasını ister. Emey, Sülük'ün başına gelen her şeyi ve kendisine yöneltilen suçlamaları Kenan'a anlatır ve ondan oğlunu kurtarmasını ister. Yalvarır ve epeyce dil döker. "- Yok hayır... Böyle işleri düşünür herif değildir ve de böyle bir işe sıvanabilir herif hiç değildir. Yukarda Allah... Ne fayda ki, Tanrı göstermesin, Gazi Atatürk Paşamıza suikast işidir. Siyaset işidir ki, adamın sorgusuz morgusuz asıldığı bir iştir. Fazladan Ankara'ya duyurulmuştur, daha kötüsü Ankara'nın en kıyıcı müfettişi gelip yetişip el koymuştur. Hadi sen Hacı Kenan ol da, bir ucundan yapışabil bakalım!". Emey, Çalık Kerim Ağa'yla konuşmuş ve iftiracıları bulmaya karar vermişlerdir. Kenan'dan da bu konuda yardım ister.

Emey'in Kenan Efendi'ye Hısımlık Teklifi Emey, Kenan'a yardım karşılığında hısımlık (birlikte olmayı) teklif eder. Bu teklif başlangıçta Kenan'ın hoşuna gitmiş olsa da o Emey'den şüphelenir. Kendisinin kullanılacağını düşünür. İkili arasında geçmişin hesaplaşması yapılır. Kenan, onu başka erkeklerle birlikte olmakla suçlarken Emey de onu başka kadınlarla birlikte olmakla suçlar. Kenan ilk başlarda, Emey'in onunla evlenmek istediğini düşünmüştür. Fakat aslında Emey'in söylemek istediği Kenan'ın kızı Nefise'yle Sülük'ü evlendirmektir. Kenan Efendi, Emey'in bu teklifine oldukça kızar. Sülük Bey'e kızını vermek istemez. "- Çakır Kahyaların Nefise orospusunu... Kara Abuzer'in Sülük dümbüğüne he mi? Ya bizim bu temelime tükürdüğüm Çorum toprağında hiç mi düşmanımız yok ki, bu işi saza çekip türkü etmesin!". Emey, Sülük'ün uzun zamandır ağalıktan ve diğer bütün işlerden çekilmeye niyetli olduğunu söyleyince Kenan Efendi çok sevinmesine rağmen kendisini üzülmiş gibi gösterir. Sülük'ün adamlarının onun arkasından iş çevirdiğini ve bunun onu yıldırıldığını söyler. Sülük Bey'in serbest bırakılması için üç bin altın gerekmektedir. İstenilen meblağ çok fazladır. Emey ve

Kenan bu parayı ödemek konusunda hayli tereddüt ederler. Fakat Emey'in kendisine ihanet edebileceğini düşünen Sülük Bey, ona tehditler savurmuştur.

Nesife ve Sülük Bey'in Evlenmesi

Emey, Kenan Efendi'nin kızını zorla ister ve en sonunda onu ikna etmeyi başarır. İkinci ara bölümde Çalık Kerim ile Sülük Bey, düğün, gerdek gecesi, kadınlar ve köylünün Sülük'ün serbest bırakılmasıyla ilgili yaptığı dedikodular üzerine konuşurlar. Sülük Bey'in evlenmiş olduğu Nefise'nin ve diğer kadınların cinsel tecrübeleri kahvehane dedikodusu tadında konuşulur. Necip Çavuş'a verilen üç bin altın karşılığında Sülük Bey'in aleyhinde verilen ifadeler değiştirilmiştir. Evlilikten sonra Sülük Bey'le görüşen Çalık Kerim, Sülük'ten habersiz yasa dışı işler çeviren Zülfü ve Genç Osman'ı affettirmeye çalışır.

Zülfü ile Nefise'nin Gizli Geçmişi

Ardından Nefise ile Emey'in Zülfü hakkında konuştuklarını görürüz. Zülfü'nün durumunu merak eden Nefise, Emey'e onunla ilgili sorular sorar. Ertesi gün Nefise, arpa harmanları için yemek götürürken yoluna Zülfü çıkar. Aralarında geçen diyaloglardan anlaşıldığı üzere ikilinin arasında geçmişte bir ilişki cereyan etmiştir ve Zülfü, genç kadını hala sevmektedir. Artık evli bir kadın olan Nefise Zülfü'ye, onun peşini bırakması gerektiğini söyler. Nefise'nin söylediklerine ve Sülük Bey'e çok kızan Zülfü, genç kadının yanından ayrılır.

Sülük Bey ve Nefise'nin İlişkisi

Dördüncü ara bölümde, son yaşanan olayların arasından bir buçuk ay geçmiştir. Mevsimlerden yazdır ve hava oldukça sıcaktır. Sülük Bey Zülfü'ye, Nefise'yle olan evliliklerinden bahsetmektedir. Sülük Bey'in, Nefise'yle olan özel hayatını ve cinsel ilişkilerini anlatması üzerine Zülfü sinir küpüne döner. Onların evliliklerinden dolayı zaten üzgün olan Zülfü, Sülük Bey'in söyledikleri üzerine iyice çileden çıkar. Kenan Efendi'nin cinsel gücünü arttırmak için Marazlı Derviş'ten kuvvet macunu aldığını öğrenen Sülük Bey, Zülfü'ye bu macunu alma görevi verir.

Jurnalcilerin Cezalandırılması

Günah Bibi'nin evinde bir eğlence ortamı düzenlenmiştir ve Pırava'nın Mıstık'ın keyfi hayli yerindedir, sürekli içki içer. Yanık Cennet'i etkilemeye çalışan Mıstık, cebindeki altınları çıkararak etrafındakilere gösteriş yapar. Fakat Yanık Cennet, Genç Osman'ı sevdiğini söyleyerek Mıstık'ın teklifini geri çevirir. Yanık Cennet'ten vazgeçmek istemeyen Mıstık, Günah Bibi aracılığıyla onu zorlar. Fakat Yanık Cennet'in fikri değişmez. Bu olayın üzerine Emey'le görüşen Genç Osman, Sülük Bey'in aleyhine ifade veren kişilerden birinin Mıstık olduğunu söyler. Zira dün gece Pırava'nın Mıstık, anlaşmadan kendi payına düşen bütün altınları onlara göstermiştir. Olayın gerçek yüzünü Genç Osman'dan iyice öğrenen Emey, onu Mıstık'a karşı dolduruşa getirir. Daha sonra Pırava'nın Mıstık'ın bir bağ evinde tecavüze uğradığı haberi gelir. Olayın bütün iç yüzünü bilen Marazlı Derviş, Kenan Efendi'ye bütün olup biteni anlatır. Sülük Bey'in intikamı alınmıştır.

Kenan Efendi ile Zülfü'nün Anlaşması

Altıncı ara bölümde Kenan Efendi, Saray Hatun'un evinde Zülfü'yle görüşmek istemiştir. Saray Hatun Zülfü'yü erken bir saatte çağırmış ve ikili cinsel bir birliktelik yaşamıştır. Ardından Saray Hatun, Kenan Efendi'yi çağırmak için onun yanından ayrılır. Kenan Efendi Zülfü'nün yanına gelir ve ona elindeki bazı mektuplardan bahseder. Bu mektuplar Nefise'nin Zülfü'ye karşı duyduğu cinsel arzuları anlatmaktadır ve bu mektuplar Zülfü'nün evine yapılan baskın sonucunda ele geçmiştir. Bu durumu kendi çıkarı için kullanmak isteyen Kenan Efendi, Zülfü'yü ne kadar takdir ettiğini ve kızıyla ilişkisi olduğunu bilseydi Nefise'yi ona vereceğini söyler. Kenan'ın söylediklerinden dolayı epey heyecanlanan Zülfü, Nefise'yi elde etmek için çıkar yol arar. Emey'in Zülfü ve Nefise'nin ilişkisini öğrenmesi halinde ortalığın hayli karışacağını anlarlar ve tek kurtuluş yolu olarak Sülük Bey'in öldürülmesine karar verirler. Kenan Efendi, Zülfü'nün Sülük Bey'i öldürmesi durumunda onunla servetini paylaşacak ve kızına kalacak olan Yediçinar Yaylası'na onu da ortak edecektir.

Kenan Efendi'nin Sülük Bey'i Vurdurtması

Üçüncü ana bölümün ilk ara bölümünde, Göçmen mahallesi olarak adlandırılan yerin geçmişi uzun uzun anlatılır. Sülük Bey, Çerkesler tarafından vurulur ve öldürmeye azmettiren kişi olarak Kenan Efendi cezaevine atılır. Göçmen mahallesi sakinleri tarafından oldukça sevilen Sülük Bey için yas tutulur. Yas tutanların arasında Sülük Bey tarafından oğlunun okul masrafları ödenmiş olan Toprak Ana da vardır. Kenan Efendi ve cinayete bulaşmış olan Çerkesler yargı önüne çıkarılır. Narlıcaların çoğu, Çerkeslerin idam edileceğini ve Kenan Efendi'nin de uzun bir süre hapiste yatacağını tahmin ederler. Gelişmeleri merakla bekleyen kadınlara Laplap İmam'ın Uman son gelişmeleri duyurur. Habere göre Kenan Efendi ve cinayete bulaşmış olan Çerkesler serbest bırakılmıştır. Sülük Bey'in analığı Emey, üzüntü ve yorgunluk içinde

Toprak Ana'nın yanına gelir. Evin avlusunda bulunan kadınlar uğradıkları haksızlığı konuşurken birden bire galeyana gelirler. Kadınlar vali konağına doğru yürürler ve yürüyüş, başka insanların da katılmasıyla ayaklanmaya dönüşür. Olayları bastırmak üzere Ankara'dan bir müfettiş gönderilir ve konu kapatılır.

Sülük Bey'i Öldüren Zülfü'nün Civanşah'ı Öldürmesi Son ana bölümün ikinci ara bölümünde Marazlı Derviş'in evine gelen Nefise, burada Civanşah'la buluşacaktır. Anlatılanlardan ikili arasında uzun bir süredir bir ilişki yaşandığı anlaşılır. Ancak Derviş'in eşi olan Saray Hatun, Nefise'yi tuzağa düşürerek onu Civanşah yerine Zülfü'yle görüştürür. Zülfü'yü karşısında gören Nefise, oradan derhal ayrılmak ister. Fakat Zülfü, onu konuşmaya zorlar. Sülük Bey'i öldürmüş olan Zülfü, Nefise'yle evlenmek istediğini dile getirir. Nefise, Sülük Bey'i öldürmesinden dolayı onunla bir daha görüşemeyeceğini söyler. Aynı zamanda Nefise, Zülfü'ye artık onu sevmediğini başka birisine aşık olduğunu söyler. Ardından Nefise, evi terk eder. Sinirden kendisini kaybeden Zülfü, Saray Hatun'u sıkıştırarak Nefise'nin Civanşah'la görüştüğünü öğrenir. Bu olayın üstünden on iki gün geçtikten sonra Zülfü, yağmurlu bir günde Civanşah'ı vurur. Ancak Civanşah o gün ölmemiş sadece korkudan bayılmıştır.

Emey'in Kenan Efendi'yi Öldürmesi Eserin son ara bölümünde, ölümden kurtulmuş olan Civanşah, Toprak Hatun'la birlikte hastanededir. Toprak Hatun Civanşah'a, Emey'in Kurban Bayramı'ndan önce Kenan Efendi'yi öldüreceğini söyler. İnsanlar arasında dolanan dedikodular Kenan Efendi'ye kadar ulaşır. Öldürüleceğini öğrenen Kenan Efendi adamlarıyla birlikte Göçmen mahallesine ani bir baskın düzenler. Köylünün bütün malları yağmalanır ve silahlarına el konulur. Mahalledeki bütün evler basılmış olsa da Toprak Hatun'un evine dokunulmamıştır. Bunun sebebi; Emey'in Kenan Efendi'yi öldüreceği haberi Civanşah tarafından Kenan'a ulaşmıştır. Mahallenin saygın isimlerin Laplap İmam, yaşananlardan Emey'i sorumlu tutar. Emey, Göçmen mahallesi tarafından dışlanmıştır. Tutuklanmış olan Zülfü ve Genç Osman, kısa bir süre sonra serbest bırakılır. Kenan Efendi Emey'e onunla görüşmek için haber gönderir. Bunun üzerine Emey Toprak Hatun'dan, saklanmış olan silahları ister. Kenan Efendi'yi vurmaya giden Emey, Zülfü ve Genç Osman'ın da onunla gelmesini ister. Ancak Zülfü ve Genç Osman, Kenan'ı öldürmek istemezler ve onu da gitmemesi konusunda uyarırlar. Emey çıktıktan bir süre sonra Zülfü ile Genç Osman, yaptıkları hatayı anlayıp ona yetişmeye çalışırlar. İkinci namazı için Büyük Cami'ye gelmiş olan Kenan Efendi Emey'i görür. Başlangıçta Emey'i gördüğüne mutlu olan Kenan Efendi, Emey'in onu öldürmeye niyetli olduğunu anlayınca kaçmaya başlar. Emey, Toprak Hatun'dan aldığı silahla Kenan Efendi'yi başından vurup öldürür. Bir süre sonra Emey'in yanına gelen Zülfü, silahındaki bütün kurşunları Kenan Efendi'nin cesedine boşaltır.

Temalar

Siyasal

Yozlaşma 1800'lü yıllardan önce Osmanlı Devleti'nin bütün toprakları, iltizam sistemiyle yönetilmiştir. İltizam sistemi sayesinde toplumun hiçbir kesimi mülk ve servet edinmemiştir. Batılılaşma hareketiyle birlikte bozulmuş olan sistemin yerini, rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisi almaya başlamıştır. Zaman içinde kırsal kesimde yaşayan halk, ağalara teslim olmuştur. Bunların büyük bir çoğunluğu soygunculuk, tefecilik, kaçakçılık, eşkıyalık, karaborsacılık, jurnalcilik, ırkçılık (Ermeni sürgünü) ve rüşvetçilik gibi yollardan kısa sürede servet edinmiştir. Tanzimat dönemiyle başlayan ve Meşrutiyet döneminde iyice güçlenen anlayış, Cumhuriyet döneminde de çeşitli yollarla varlığını sürdürmüştür ve güçlenmiştir. Sülük Bey: "- Ne kadar iyi... Yayla dedin de aklıma geldi. Cumartesiye ağır konuklarımız vardır, Yediçınar'da... Vali beyimiz, candarma komutanımız, ceza reisimiz, toplanıp gelse gerek... Rakı şarap gönderelim, yeterince, bugün, unutmayalım!" der.

Çekişme 1937 yılında, İsmet İnönü ve Mustafa Kemal Atatürk arasında bir gerginlik yaşanmış ve İnönü görevinden istifa etmiştir. Bunun üzerine Atatürk, Başbakanlık görevine Celal Bayar'ı getirmiştir. Devletin en üst kademelerinde baş göstermiş olan tartışma, yerel temsilciliklerde de yankı uyandırmıştır. Çorum Halk Partisi şubesine üye olan kişiler, kendi menfaatlerine göre pozisyon almaya başlamıştır. Bu olay üzerine Sülük Bey: "katırlar tepişti mi arada fıkara eşeklere olan olur" denilmiştir" der. En üst yönetim kademelerinde çekişmeler yaşandığı gibi Narlıca köyünde de ciddi çatışmalar olur. Kenan Efendi ile Yayla Padişahı Sülük Bey arasında amansız bir çekişme vardır ve anlatı ilerledikçe bu durum şiddetli bir çatışmaya dönüşür. Birbirleri arasında çıkar çatışması yaşayan ikilinin birbirlerini yok etme çabalarıyla karşılaşırız.

Sömürü/Dayanışma Cumhuriyetin ilanıyla birlikte devlet tarafından ihtiyaca göre birçok banka açılır. Ziraat Bankası köylüye, İş Bankası fabrikalara ve Sümer Bank da esnafa ekonomik destek sağlamaktadır. Ancak bu bankalardan en çok faydalanan kişiler, belirli bir sermayesi ve mülkü olan kişilerdir. Bankalar borç verdikleri kişilerin borçlarını ödeyebileceklerinden emin olmak ister. Fakir olan kesim kredi ve teşvik alamadığı için bu konu, ağalar için bir rant kapısı olur. Ağalar, kredi ve teşvik isteyen köylüler için bankadan para alarak tefecilik yapmaya başlarlar. Başlangıçta tamamen iyi niyetle kurulmuş olan kurumlar, yanlış ellerin eline geçince kötü amaçlar için kullanılır. Özellikle ağalar, köylüleri sömürebildikleri kadar sömürmeye çalışmışlar ve büyük ölçüde bunu başarmışlardır.

AYAKLANMA Yayla Padişahı Sülük Bey, evinde gizlice Kara Cumo ve Kara Haso adlarında iki Dersimli Kürt'ü saklamaktadır. 1937 – 1938 yılları arasında patlak vermiş olan Dersim İsyanı'na bu iki karakter aracılığıyla değinilir. Anlatıda geçen olaya göre devlet, her yerde isyancı Dersimlileri aramaktadır ve baskıcı, sıkı bir yönetim vardır. Emey, onları koruma olarak kullanmak ister. Fakat Sülük Bey, bunun oldukça tehlikeli olabileceğini söyler: "Hükümetimizin gökte Dersimli aradığı sıra, asmak için... Görüntüsü Dersimliye benzeyeni kapıp zindanlara doldururken... Hay karı aklı! Yaylaya yabancı geldiğinde bunları inlerine sokup saklayacağına... Bu sıra, Dersimli barındırmak korkulu iştir ki, gayet bulaşık iştir".

Toplumsal

Cehalet Tahir'in özellikle Çorum gibi küçük beldelerde geçen anlatılarında oluşturduğu gerçekçi uygulamalara dayalı kurgusal toplumlar, cehalet içinde bocalamaktadır. Yoksul, ezilmiş, sömürülmüş ve istismar edilmiş olan halk, en temel içgüdülerinin güdümünde hareket etmeye ve yaşamaya mecbur kalmıştır. Her türlü yoksunluğun kol gezdiği coğrafyadaki karakterler, neredeyse hiçbir eğitim almamış ve gerici hocaların eğitim verdiği medreselerde zihinleri boş hurafelerle doldurulmuştur. Küçük yaşlardan itibaren zihinleri batıl ve hurafelerle doldurulmuş olan karakterler gerçeklikle sağlıklı bir ilişki kuramaz. Bu da onların tutarsız ve etikten yoksun davranışlar sergilemelerine neden olur.

Ahlaki Yozlaşma İktisadi ve siyasi yozlaşma, toplumdaki bireylerindeki çeşitli açılardan ahlaki çöküntü yaşamasına neden olur. Köy ağaları kanun ve ahlak dışı yollardan servet edindiği gibi emekçi köylüler de kolay yoldan mülk ve sermaye edinmenin peşindedir. Ahlaki bütün değerlerin sadece sözden ibaret olduğu kurgusal toplumda bireylerin istedikleri şeyleri elde etmek için her yola başvurmaları meşrulaşmıştır: "Çorumlular gibi göçmenler de sert başlıydılar. Genellikle esnafılıkta göründükleri halde, kaçakçılık, hayvan hırsızlarına yataklık yapıyorlar, on yaşından sonra silah taşıyorlardı. Çalınmış hayvanlar, pazardan alınmışlara katılarak komşu vilayetlere aşırılmakta, esrar, afyon, kaçak tütün, cıgara kağıdı, mermi, silah bunlara yükletilerek alınıp götürülmekteydi".

Yoksulluk Haraç almanın, rüşvet vermenin ve sömürünün doruk noktasına çıktığı kurgusal toplumda, emeğiyle hayatını idame ettirmeye çalışan karakterler sefil bir hayata mahkum olurlar. Tarlada çalışan köylü karın tokluğuna çalışmaktadır ve buna rağmen ağalar tarafından acımasızca sömürülmeye devam ederler. En temel ihtiyaçlarını gidermekte zorluk yaşayan ve ciddi borçlar altına giren köylüler ile memurlar, ciddi sıkıntılar yaşarlar. Polis Cihangir için şöyle denir: "Sürekli geçim sıkıntısı çektiği için, en başta Sülük Bey olmak üzere uçan kuşa borçluydu. Bu yüzden kasabanın en sefil kopukları bile, fukarayı adam hesabına almıyorlardı."

Ayrımcılık Cumhuriyetin ilanıyla birlikte kadınlar, seçme-seçilme ve işgücüne katılma hakkı kazanmışlardır. Siyasi açıdan kadınlar önemli haklar kazanmış olsalar da, özellikle Çorum gibi kırsal bölgelerde, toplumsal tabanda bu değişimler pek karışık bulmaz. Kadınlara yönelik tutucu, korumacı, aşağılayıcı ve metalaştırıcı görüş aynı şekilde devam eder. Anlatıdaki kurgusal toplumun erkek karakterleri için kadınların, erkeğine hizmet etmesi, onun sözünden çıkmaması ve devamlı boyun eğmesi gerekmektedir. Erkekler için kadınlar alınıp satılan bir maldan farklı değildir. Kadınlara tamamen cinsel bir meta gözüyle bakılır. Kadının en kutsal görevi erkeğini her açıdan tatmin etmesidir. Güzel ve oynak kadınlar, erkeklerin dilinden düşmez.

İrkçilik Ermeni sürgünü ve Dersim İsyanı gibi olaylar, anlatıda üzerinde en çok durulan konulardan bazılarıdır. Coğrafyada patlak vermiş olan milliyet ve din temeline dayalı çatışmalar, halkta korumacı duyguların gelişmesine sebep olmuş ve bu durum ırkçılığa kadar ilerlemiştir. Türk kökenli karakterlerin çoğu, Kürtler ve Ermeniler hakkında oldukça aşağılayıcı ifadeler kullanılır. Siyasi alanda su yüzüne çıkmış olan çatışmalar toplumu gerer ve halkın kutuplaşmasına sebep olur. Kenan Efendi,

Ermeni sürgünü sırasında eski aile dostu olan Kirkor Emmi'yi katletmiş ve bütün mülküne sahip olmuştur. Kirkor Efendi'nin serveti sayesinde Kenan Efendi, eski gücüne kavuşmuştur. Bunun haricinde özellikle Dersimli Kürtler, devlet tarafından arandıkları için sığıntı gibi yaşarlar ve anlatıdaki karakterler tarafından küçük görülürler.

Psikolojik

Açgözlülük Şahsi çıkarlar ve güç istenci insanı yozlaştırır. Yazarın bu anlatısında rol oynayan başkarakterin birbirleriyle çekişmelerinin, çatışmalarının ve çeşitli entrikaların içine girmelerinin en önemli sebebi güç istencidir. Elindekilerle tatmin olmayan ve daima daha fazlasını isteyen karakterler çeşitli yasadışı ve ahlaki olmayan işlere bulaşır. Emek sömürsü, dini ve cinsel istismar, rüşvetçilik, kaçakçılık gibi eylemler, karakterlerin açgözlülüğünden kaynaklanmaktadır. "Kanundışı işlerden bol kazancın tadını almışlar, bu yağlı kuyruğu birbirlerini tutarak yiyebileceklerine akıl erdirmişlerdi. Abuzer emmilerin ortağı Çakır Kahyaların Kenan Efendi, hükümata düşen işlerini belli bir para karşılığı görüyor, eşkıya meselesini de Kara Abuzer Ağa gene belli bir haraçla yoluna koyuyordu. Haraçla rüşvetin yanı sıra, birbirlerini arkaalamalarının, birine dokunulsa, hepsinin kabalarına çuvaldız sokulmuş gibi ayağa kalkmalarının da çevreye saldırdığı ürküntü, hemen bütün tehlikeleri önlemekteydi".

Şiddet Mülk sahibi ve sermayedar ağaların emekleriyle hayatlarını idame ettirmeye çalışan köylüleri dizginlemek ve kontrol etmek için başvurdukları en etkili yol şiddettir. Eşkıyalarla işbirliği halinde olan ağalar, onların aracılığıyla köylülere korku salarak onları diledikleri gibi sömürürler. Mevcut pastadan istediği payı kapmaya çalışan açgözlü ve hiçbir ahlaki değeri olmayan karakterler karşularına çıkan her engeli acımasızca yok etmeye çalışır. Kenan Efendi, Kirkor Emmi'yi öldürdükten sonra onun servetini eline geçirir. Daha sonra rakibi olarak gördüğü Sülük Bey'i de en sadık yardımcısı olan Zülfü'ye çeşitli vaatlerle öldürtür. "Bereket o sıra, Kavat Abuzer alçağı yaylada eşkıya beslemekteydi. Önümüze geçip 'Höst' dedi. 'Ankara'nın Cumhuriyet hükümeti borçları sildiyse, Yediçinar'daki Kavat Abuzer silmedi, akılsız Kenan!' diyerek önüme gerildi".

Şehvet Güç istenci ve her anlamda tatmin olma isteğinin en belirgin dışavurumu şehvet duygusudur. Cinsel arzular, karakterleri bütün etik ve ahlaki değerlerden uzaklaştırarak mantık dışı hareket etmeye mahkum eder. Anlatıdaki neredeyse bütün karakterler ensest ya da yasak ilişkiler kurmaktadır. Erkek ve kadın karakterlerin varoluşlarını yansıttıkları en temel eylem cinsel ilişkilerdir ve en temel duygu ise şehvettir. Sülük Bey şöyle der: "Ulan iyi! Ulan aferin! Bu yılın ekini yaman ki, yamandan bile yaman! Ekin yaman oldu mu bizim rezil köylümüşe güç yetmez. (...) Evet, şimdi inandım, on birinden yukarı ergen kız bırakmaz bu yıl Çorum'un rezil köylüsü... Başlığı sayar alır, kullanır Allah yarattı demeden... Vay ki vay...".

Cesaret/Korku Narlıca'da yaşayan erkeklerin, özellikle ağaların, mümkün olduğunca cesur ve gözünü budaktan sakınmıyor olması beklenilir. Başkaları tarafından saygı görmek isteyen kişinin nam salması oldukça önemlidir. Anlatıdaki bazı karakterler güç elde etmek için ciddi kötülükler yapmak durumunda kalmıştır. Sülük Bey'in ise edindiği mevki tamamen babasından kalmıştır. Güç sahibi olan karakterler ziyadesiyle cesaret gerektiren işlere girişmiş olsalar da aslında korkak kişiliklere sahiptirler. Yaptıkları işleri masalsılaştırır ve abartırlar. Fakat aslında yaptıkları tek şey insanları arkalarından vurmaktır.

İlişkisel

Cinsellik Anlatıda rol oynayan karakterlerin hemen hemen hepsi, cinsel açıdan sapkın davranışlar gösterir. Ensest ilişkiler, yasak aşklar ve eşcinsel ilişkiler oldukça fazla görülür. Anlatıdaki eşcinsel ilişkiler, birbirini seven iki insanın birlikte olmasından ziyade cinsel tatminsizliğin yarattığı doyumsuzluktan kaynaklanmaktadır. Kenan Efendi, gençlik yıllarından itibaren takıntı haline getirdiği Emey'i cinsel olarak arzulamaktadır. Emey ise, cinsel açıdan zor tatmin olan bir kadın olarak eşcinsel eğilimler göstermeye başlar. Yanık Cennet adlı genç kızın ise, köydeki birçok erkek karakterle birlikte olduğu anlatılır. Marazlı Derviş, genç erkek çocuklarını taciz eder ve eşi Saray Hatun, başka erkeklerle birlikte olmaktan çekinmez. Eserde anlatılan çarpık ilişkilerin ve sapkın cinsel eğilimlerin sayısı oldukça fazladır.

Kişi İncelemesi

Sülük Bey (Yoz, Vicdansız)

Karakter Babası olan Kara Abuzer Ağa öldükten sonra, Yediçınar Yaylası'nın tek hakimi olur. Gerçek adı Selamet olan erkek karakter kırk yedi yaşındadır. Gerçek annesi olan Fati öldükten sonra ona analığı Emey bakmıştır. Kendisine sülük adının verilmesi, içinde bulunduğu pozisyondan ve karakterinden kaynaklıdır. Hayli açgözlü bir kişiliğe sahip olan Selamet'in bu huyu dış görünümüne de yansımıştır. Aynı zamanda Yayla Padişahı olarak da hitap edilen Sülük Bey, insanları acımasızca sömürür. Babasından miras kalan kaçakçılık işine devam eder, bankalarla işbirliği yaparak tefecilik yapar. Kanun dışı işler yaparak servetine servet katmıştır. Tütün ve silah kaçakçılığı, eşkıyalık, tefecilik ve köylüleri sömürmek bunlardan başlıcalarıdır. Yediçınar Yaylası'nın eski sahibi olan Kenan Efendi'yle rekabet halindedir ve rakipler, birbirlerini yok etmek için amansızca mücadele ederler. Kişilik özellikleri olarak Sülük Bey; duyarsız, bilinçsiz, maceracı, uzlaşılmaz,encil, kaba, cimri, güvenilmez, sosyal, sorumsuz, düzenbaz, takıntılı ve cesur/korkak bir karakterdir.

Etkinlikler Sülük Bey'in babası olan Kara Abuzer Ağa, Emey aracılığıyla Çakırların Kenan'ı baştan çıkarmış ve onun kötü alışkanlıklar edinmesini sağlayarak bütün mal varlığını ele geçirmiştir. Kara Abuzer Ağa öldükten sonra Yediçınar Yaylası'nın tek sahibi Sülük Bey olmuştur. Sülük Bey babasından kalan mirası aynı şekilde yürütmeye devam etmiş ve çeşitli yasa dışı işler yaparak büyük servet bir biriktirmiştir. Cumhuriyet dönemiyle birlikte siyasete atılmış ve devletin yüksek kademeleriyle ilişkiler kurarak kendisini koruma altına almıştır. Tefecilik, eşkıyalık, kaçakçılık, silah tacirliği, esrar satıcılığı vb. işler yapar. Babasının en azılı rakiplerinden biri olan Kenan Efendi, Ermeni sürgünü sırasında öldürdüğü insanlar sayesinde servet edinmiş ve iki rakip birbirleriyle ciddi bir rekabete tutuşmuştur. Tefecilik yapan Sülük Bey, kasabadaki Ziraat Bankası'na köylüler için para çekmeye ve para yatırmaya gitmektedir. Bankaya gittikten ve şube müdürüyle konuştuktan bir süre sonra yanına adamlarından biri olan Civanşah gelir ve banka müdürünün ödemelerle ilgili sorun çıkardığını söyler. Bunun üzerine Jandarma Komutanı'nı görmek isteyen Sülük Bey tutuklanır. Neler olduğunu anlamaya çalışan Sülük Bey'e Polis Cihangir, Zülfü'nün evinde kaçak tütün bulunduğunu söyler. Komutan ve Vali, Zülfü'nün ve Sülük Bey'in evinde arama yapmaya gitmiştir. Sülük Bey üç gün boyunca karakolda gözetim altında tutulur. Ankara'dan gelen bir müfettiş onun sorgusunu yapacaktır. Sorgu için gelen müfettiş, Sülük Bey'in geçmişi ve şu anda yapmış olduğu işlerle ilgili birçok soru sorar. Ermeni sürgünü sırasında insan öldürmek, Kuvayı Milliye ve Cumhuriyet düşmanlarına yardım etmek, tefecilik, eşkıyalık, kaçakçılık gibi bir çok suçta dile getirilir. Fakat onun asıl suçlandığı konu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e karşı yapılması planlanan suikast girişimine yardım ve yataklık etmektir. Sülük Bey'in Gazi Paşa'ya yapılması planlanan suikast girişimiyle hiçbir ilgisi yoktur. Birileri tarafından jurnal edildiği kesindir. Analığı Emey, Sülük Bey'in kurtulması için Kenan Efendi'den yardım ister. Sülük Bey'in kurtulması için üç bin altın gerekmektedir ve Narlıca'da bir iç çatışma çıkmasının önlenmesi için Kenan Efendi kızı Nefise'yi Sülük Bey'e vermelidir. İftiracıların istemiş olduğu üç bin altın ödenir ve Nefise ile Sülük Bey evlendirilir. Sülük Bey'in öldürülmesini isteyen Kenan Efendi, onun adamlarından olan Zülfü'yle anlaşır. Sülük Bey Zülfü tarafından öldürülür.

Etkileşim Eserin ana karakterlerinden biri olan Sülük Bey, anlatının ilk ana bölümünde oldukça etkindir. Dönemin çalkantılı siyasi durumunu ve ağalar arasında yaşanan çatışmaları anlamamızda önemli bir aktördür. Diğer karakterlerle giriştiği diyaloglarda dönemin bir panoramasını çıkarır. İç monologları aracılığıyla da onun dünya görüşü ve tinsel durumuyla ilgili detaylı bilgiler ediniriz.

ÖRNEK ANILAR

Çirkin Karakterin temsil ettiği kötücül bilinç ve olumsuz davranışlar onun dış görünümüne de yansımıştır: "Kara kıllarla kaplı esmer gövdesi besili malaklara benziyordu (...)". "Boyunsuz olduğundan, üç numaralı makineye vurulmuş kafası omuzlarının ortasına yapıştırılmış gibiydi. Boğazına düşkünlüğünden gövdesi yağ bağlamış, memeleri, midesi, göbeği şişip sarkmıştı".

İrkçi Anlatının geçtiği dönemde önemli siyasi çalkantılar yaşanmıştır. Bu durum halkta da derin etkiler yaratmıştır. Özellikle kırsal bölgelerde yaşayan insanların ırk veya milliyet üzerinden insanları değerlendirdiği görülür: "- Ya suratlarının cehennem karanlığını n'apalım? Dillerinin Zaza patırtısını? . Her birine adam asılır, Kürt bıyıklarını... Bizi dinler mi hiç! Ben ne demekteyim, "Adam içine çıkmasınlar" demekteyim!".

Külhanbeyi Yiğitliğine ve silahşörlüğüne çok güvenir gibi görünmektedir: "- Sen ferah ol Emey anal Koca Tanrı'ya şükür, ordu olsa, bu senin Sülük oğlun yırtar çıkar. Bak şuna! - Yastığın altından parabellumu çekti, kılıfından sıyrıp havada döndürerek bir zaman ışıldattı".

Kanunsuz Sülük Bey, birçok yasa dışı iş yaparak servet edinmiştir: "İftiraya uğradığı, iftirayı da, Çakır Kahyaların sefil Hacı Kenan'ın düzenlediği yüzde yüzdü. "İyi ya, hangi ek yerimizi haber verebilir bu dümbük? Esrar-afyon hiç ele geçmez; çünkü kopukları sıkı tenbihledik! Kaçak tütün... Kaçak cıgara kağıdı... Bunlar bir kalemdir oğlum, ayrı ayrı kaç para... Silah-mermi kaçakçılığı, desem... Dersim patirtisi çıktı çıkalı, kestik bu işi... Evet, yaylada birkaç uzun silah bulunur, ruhsatsız... Buna karşılık, Koca Tanrı'ya şükür, bizim ruhsatlı uzun silahlarımız vardır ki, bir bölük askeri donatmaya yeter silahlarımız vardır. Birkaç eksik, birkaç fazla hiç bir şey çıkmaz. Suriye'den gelen kaçak eşya... Bize kim bulaştırabilir bunu. Sararım kopuklardan birinin sırtına ... Sözelimi, Genç Osman alçağı, "Benim" der, yatar çıkar. Çakmak taşı... Lüver... Lüver mermisi.. Bunlar da öyle... Kalır geriye hırsızlanmış hayvanlar...".

Yoz Kötü emellerine başka insanları da alet eder. Ona göre Civanşah hukuk okumalı ve dava süreçlerinde onu hapis yatmaktan kurtarmalıdır: "Kaç kez söyledim, memurluğun zagonu... Bildiğin, alıcı kuş zagonudur ve de bildiğin, bozkurt zagonudur. Gücü yetesiye çarpacak, gücü yetesiye boğacaktır. Canavar kısmı, sürüye dalınca karnını doyurup savuşur mu? Hayır, çenesi katılıp kalasıya kadar boğar. Katılması, kurakta tutmasındandır sürüyü ... Sulakta bastırma, çenesi kaldıkça gider ıslar, koşar gelir, bulaşır boğmaklığa kaldığı yerden... Memurluk bu hesaplır, arslanım, "Hep bana" denilecektir ve de yolunu şaşırıp karşına gelen, hemen kavranıp silkinip ciğeri sökölmeceğine temizlenecektir. Bunu başaramadın mı zagon bozulur ki, gayet korkulu bozulur. Memurlukta elinin yeniğini kimin diye sormadan, azına çoğuna bakmadan çekip alacaksın, yetmediğini "Bugün git, yarın gel" diyerek savsaklayıp can usandırmayla amana düşürüp şuraya buraya mühür basarak, imzalar atarak haklayacaksın!".

Tembel "Öğle uykusu iyidir, adamın kemiklerini yumuşatır, başkaca, yediğini sindirir. Seni bilmem, benim gövdem, uzun oturmuyunca, bu kuru kafayı taşıyamaz. Yeminliyimdir müdür ağa, İstanbul padişahı ordusunu çekip gelse. Yediçınar'a dayansa bizim dürtüşlenip uyarılmamız yasaktır. Bilmeden uyarın şaplağı yer ossaat, elimiz dönerse, bastonu bile yer. Bereket huyumdur. uyarsalar da, şaplağı yetiştirir, dönerim o yana, hırkadak uyurum gerisin geri Allahıma şükür... Bizim Yediçınar Yayla'mızın serin esintileri olur ki, müdür, uyumalarına can dayanmaz ve de saat be saat ömrüne can gelir".

Kenan Efendi (Yoz, Vicdansız)

Karakter Çakır Kahyalar ailesinin son erkek üyesi Kenan, Yediçınar Yaylası'nı Abuzer'e kaptırdıktan ve Emey tarafından oyuna getirildikten sonra aklında olan tek şey onlardan intikam almak olmuştur. Babası tarafından oldukça şımarık ve hovarda büyütülmüş olan Kenan, her türlü kötülüğü yapabilecek kişiliğe sahiptir. Karakter yaşlanmış olmasına rağmen kadın, kumar ve uyuşturucuya olan tutkusundan asla vazgeçmez. Ermeni sürgünü sırasında eski bir aile dostları olan Kirkor Emmi'yi katlederek servetine çöker. Elli yedi yaşındaki karakter bu eserde çoğunlukla Hacı sıfatıyla çağrılır. Bunun sebebi, Arap coğrafyasına zorunlu göç etmek durumunda kalan Ermenileri katletmesidir. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen Kenan'ın Emey'e olan tutkusunda hiçbir azalma olmamıştır. Sülük Bey'in yönettiği Yediçınar Yaylası'nı geri almak ve Emey'le birlikte olmak en büyük arzularıdır. Kenan Efendi; duyarsız, bilinçsiz, vicdansız, yoz, bencil, kaba, cimri, güvenilmez, uzlaşmaz, sorumsuz, düzenbaz ve cesur/korkak bir kişiliğe sahiptir.

Etkinlikler Çakır Kahyalar ailesinin son ferdi olan Kenan, Abuzer Ağa ve Emey tarafından oyuna getirilip Yediçınar Yaylası'nı kaybettikten sonra kendisini kumara ve uyuşturucuya vermiştir. I. Dünya Savaşı yıllarında gerçekleşen zorunlu Ermeni sürgününde birçok insan öldürür. Bunlardan biri, kızını ve servetini ona emanet eden Kirkor Emmi'dir. Kirkor Emmi, sürgüne çıkmadan önce sahip olduğu her şeyi eski aile dostu Kenan'a emanet etmiştir. Kenan ise bu durumu fırsata çevirmiş ve yaşlı adamı öldürerek onun bütün servetine sahip olmuştur. Bu sayede Kenan, kaybetmiş olduğu eski gücüne kavuşmuştur. Aradan yıllar geçtikten sonra Kara Abuzer Ağa ölür ve onun yerine tek erkek oğlu olan Sülük Yediçınar'ın yeni padişahı olur. Birçok yasa dışı iş yapan ikili, hem ekonomik hem de siyasi rekabet içindedirler. Bir gün Sülük Bey, bazı adamlarının iftirasına uğrayarak cezaevine atılır. Oğlunun kurtarılmasını isteyen Emey, Kenan Efendi'den yardım ister. İftiracıların ifadelerini değiştirmeleri için gerekli olan üç bin altın bulunur ve herhangi bir çatışmaya mahal vermemek için

Kenan'ın kızı Nefise ile Sülük Bey evlendirilir. Sülük Bey'in en yakın adamlarından olan Zülfü'nün Nefise'yle ilişki yaşadığını öğrenen Kenan Efendi, Zülfü'yü kandırarak Sülük Bey'i ona öldürtür. Kenan Efendi'nin Sülük Bey'i öldürttüğünü öğrenen Emey, Büyük Cami'nin önünde Kenan'ı bulur ve onu başından vurarak öldürür.

Etkileşim Eserdeki entrik kurguyu oluşturan en önemli karakter Hacı Kenan Efendi'dir. Oynamış olduğu rolün işlevi ve etkinliğinden dolayı Kenan Efendi en az başkarakter kadar önemlidir. Okura verilmek istenen iletilerin taşıyıcılarından. Diğer anlatı kişilerinin neredeyse hepsiyle iletişim ve etkileşim halindedir.

ÖRNEK ANILAR

Açgözlü Kenan Efendi epeyce yaş almış olmasına rağmen eski kötü alışkanlıklarından vazgeçemez: “- Nerde görmekteymiş, peki, Hacı Kenan kudurmuşu, kahpesini? - Pırava'nın Mıstık'a bakarsan, haftada bir iki... Bağ evinde... Benli Nazmiye cadısı alıp gitmekteymiş Cennet'i bağlara koca karı kılığına sokup... - Yay ki ne işler! Yahu nedir? Bu herif nasıl kudurgan bir herif! Kahpe sevmeye on beşinde girişti. Bunca kahpenin, bu kavatı tüketmemesi nasıl bir bela! Gördün mü, Yanık'ın Cennet dedikleri pisi hiç sen? Altmışlık buruşuğu kuduz ite çeverecek kadar mı?”.

Zalim Güç kazanmak için yapamayacağı kötülük yoktur: “Ermeni kırımında, doyasya nasıl gavur kestiğini kendisi ballandırır ama, çok ağır serhoşluğunda açardı bu işi... Başkasından dinlemeyi de hiç istemezdi. Evet, Çakır Kahyaların Kenan namussuzu gerçekten kıyıycıydı. Derisi kemiğine yapışmış, soluğan, marazlı herifin, karpuz keser gibi keyifle adam kesmesi, daha beteri el kadar bebeleri, buncacık kız çocuklarını boğazlaması görülmeyince bilinmez”.

Kurnaz Zülfü'yü, zamanında Nefise'yi ona vermek istediğini söyleyerek kandırır ve Sülük Bey'i Zülfü'ye öldürtür: “- Ah n'olaydı olaydı, hey akılsız Zülfü... Vaktiyken, şuncacık haberim olaydı. Şuncacık sezinleseydim, gerisi kolaydı. - Biraz bekledi -: "Neyin" diye sormadın! Utandın öyle ya?. Tüh yüzüne... Mektuplardan haberim olunca evdeki kahpelere n'aptım bakalım? . Topunu sopaya çektim ki, Koca Tanrı yarattı demedim. Sıra sopası ki, bildiğin askeriyenin meydan sopası... "Şuncacık sezinlemedik" diye yemin içtiler. Evet, hovardalıkta sezdirmeyeceksin ya, bu kadarı neyin nesi! Hadi anası Şirin köylüdür, akli ermez. Ya Benli Nazmiye kahpesini n'apalım? Mahallede erkek pire dişi pireye yanaşsa haberi olan orospu... Koynunda yatırdığı. kahpenin... Şuncacık sezinleseydim. Kokladığı. torbayı başına geçirmez miydin, çenginin?”.

Takıntılı Emey'i cinsel açıdan takıntı haline getirmiştir: “Heveslenirken alt dudağını dişler de, karasını iki yana sallar gözlerini süzüp... Ulan hiç kocamamak olur ama, bu kadar mı olur!” Farkına varmadan yalanıyor avına atılacak aç kurt gibi belinden aşağısıyla ırgalanıyordu”.

Çıkarıcı Emey'le birlikte olmak isteyen Kenan Efendi, gerektiğinde geçmişte yaşanmış olumsuz olayları unutmuş gibi davranır: “- Bre Sülük Bey, gümüş saplı bastonla mı arayacak öcünü, gövdesi kemiğe kesmiş öksürüklü buruşuk? Dün haber saldı Emey Hanım, sürdüm gittim, "Emey Hanım'ın selami var, dört bin lira lazımmış" dememle hoplamasını görmeli , it gibi hırlayarak "Hay hay... Şimdi... Salt dört bin mil" diyerek dolanmasını... "Şimdi değil yarın" dedim. "Şimdi al git! N'olmak ihtimali var" demesini görmeyince ne desem boş...”.

Emey (Kurnaz)

Karakter Kara Abuzer Ağa'nın eşi olan kadın karakter, kocası öldükten sonra oğlu Sülük Bey'le birlikte Yediçinar Yaylası'na egemen olur. İlk iki eserde, kullanılan ve istismar edilen karakterin yerine elindeki gücü korumaya çalışan ve bu uğurda çeşitli entrikalar çeviren bir kadın olmuştur. Üçlemenin son eserinde yaş almış bir karakter olarak karşımıza çıksa da kadını cazibesinden herhangi bir şey kaybetmemiştir. Kenan Efendi, Emey'i hala arzulamaktadır ve Yediçinar Yaylası'nı geri almak istediği gibi Emey'e de sahip olmak ister. Emey, öz annesi olmadığı halde Sülük'e elinden geldiğince sahip çıkmaya, onu koruyup kollamaya çalışmaktadır. Kişilik özellikleri olarak Emey; duyarsız, bilinçsiz, güvenilir/güvenilmez, vicdansız, bencil, kaba, cimri, uzlaşmacı/uzlaşmaz, düzenbaz, sorumlu/sorumsuz, takıntılı, endişeli, sinirli ve sitemkar bir karakterdir.

Etkinlikler Abuzer Ağa'nın genç eşi, Narlıca'ya geldiklerinde Çakırların Kenan'ı baştan çıkararak onu kendisine bağlar. Çakırların Kenan'ı, Yediçinar Yaylası'na Abuzer Ağa'yı ortak etmeye ikna eder

ve kısa sürede bütün servetini ele geçirirler. Sülük Bey'in öz annesi Fati öldükten sonra Emey, ona annelik etmiştir. Kara Abuzer Ağa öldükten sonra onun kirli işlerini ve Yediçinar Yaylası'nı Sülük Bey'le Emey yönetmeye başlar. Sülük Bey, Gazi Paşa'yı öldürmeye teşebbüs etmekten cezaevine düşünce Emey, Kenan Efendi'yle görüşmeye karar verir. Emey'i saplantı haline getirmiş olan Kenan Efendi, Sülük Bey'e iftira atmış olan kişilerin istediği üç bin altının bulunmasına yardım etmiş ve kızı Nefise'yi Sülük Bey'e vermeyi kabul etmiştir. Abuzer Ağa'nın geçmişte ona yaptıklarından intikam almak ve Emey'le yeniden birlikte olmak isteyen Kenan Efendi, Sülük'ü onun en yakın adamlarından olan Zülfü'ye öldürtür. Oğlunu öldüren kişinin Kenan Efendi olduğunu öğrenen Emey, onu öldürmeye niyetlenir fakat ondan daha önce davranan Kenan Efendi, Yediçinar Yaylası'nda ve Göçmen mahallesinde saklanmış olan bütün silahlara bir baskınla el koyar. Kenan Efendi, Emey'le barışmak için onu Büyük Cami'ye davet eder. Emey, Toprak Hatun'dan aldığı silahla Zülfü ve Genç Osman'ın yanına gider. Onlara Kenan Efendi'yi öldüreceğini dolayısıyla onların da gelmesini ister. İkili, Kenan Efendi'yi öldürmeye yanaşmayınca Emey, tek başına Büyük Cami'ye gelir. Öldürüleceğini anlayan Kenan Efendi kaçmaya yeltense de Emey onu başından vurarak öldürür. Kenan'ın ölüm anına yetişen Zülfü, belindeki tabancayı çıkararak bütün kurşunları Kenan Efendi'nin cesedine boşaltır. Emey mutludur.

Etkileşim Anlatıdaki entrik kurguyu oluşturan kişiler Emey ve Kenan Efendi'dir. Anlatının başlarında oldukça edilgen bir konumdaymış gibi görünen Emey, Sülük Bey'in öldürülmesinden sonra odaklayımın en çok yoğunlaştığı kişi olur. Anlatıdaki birçok iletinin taşıyıcısıdır. Anlatıda rol oynayan karakterlerin çoğuyla iletişim ve etkileşim halindedir.

ÖRNEK ANILAR

Tecrübeli Sülük Bey'e birçok konuda yol gösterir ve öğüt verir: "- Vay avanak Sülük Bey... Pusudan atıp vurana lüver n'apsın. Rahmetli Kara Abuzer babanın öğütlerini tüm unuttun he mi? Ne derdi rahmetli? "Yiğit kısmı uzun yaşayım derse, ürkek olacak!" demez miydi? "Olmaz" diyene olmuştur bu dünyada n'olmuşsa ve de "Bize güç yetmez" diyene olmuştur".

Kurnaz Emey, evde saklanılan Dersimlilerin Sülük Bey'i korumasını ister: "- Hiç mi Kürt görmemiş bu Çorumlu? Burda kalacaklarsa adama benzeyecekler ister istemez... Adamın adama benzemesi, adam içine çıkmakla olur. Al git derbederleri..."

Cilveli "Emey Hanım suratını asarak çıktı. Elli yaşına girdiği halde gövdesinin yuvarlaklıkları tıkkızlığını koruyor, arkadan görünüşü körpe-oynak bir geline benziyordu. Yaşlandıkça çarpıcı güzelliğine içi bayıltan bir ağdalanma gelmişti. "Çakır gözlerinin arada bir baygınlaşması olur ki can alır. Kocamadı gitti bu bizim Emey anamız..."

Uzlaşmacı Cezaevine düşen Sülük Bey'i kurtarmak için Kenan Efendi'yle barış yapmak ister. Ayrıca ondan Sülük Bey'e kızını da ister: "- İlmin haberin yok... Şuncacık kuşum olsa, gelir miydin kapına?. Hayır gelmezdim. "Yol yakınken" dedim, geldim. "Bunun yüreksiz Sülük yeğeni korkudan yüreğini çatlatıp geberdikten sonra, Hacı Kenan emminin davranması kaç para?" dedim, geldim. "Dirisine sahip çıkmayınca ölüsüne sahip çıkmak ne fayda" diyerekten geldim. Aman gevşetelim şu ilmeği... Yiğitlik sende kalsın!"

Acımasız Hacı Kenan Efendi'yi öldürdükten sonra Yediçinar Yaylası'nın tek sahibi olur ve yıllardır istemiş olduğu şeyi sonunda elde etmiştir: "Emey Hanım, yüzünün bütün çizgileri silindiğinden gençleşip güzelleşmiş, bakışlarına oynak kadınların kışkırtıcı baygınlığı gelmişti. Mutlulukla gülümsüyordu".